



**BOODSCHAP VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS
TER GELEGENHEID VAN DE
TWEEDE WERELDDAG VAN DE GROOTOUDERS EN DE OUDEREN**

24 JULI 2022

“Ook als zij reeds oud zijn, dragen zij vruchten” (Ps. 92, 15)

Geliefde grootouders, geliefde ouderen,

Het vers van psalm 92 “ook als zij reeds oud zijn, dragen zij vruchten” is een goed bericht, een waar “evangelie”, dat wij ter gelegenheid van de tweede Werelddag van de grootouders en de ouderen aan de wereld kunnen verkondigen. Het gaat in tegen dat wat de wereld denkt over deze levensfase maar ook tegen de berustende houding van sommigen maar ook van ouderen, die verder gaan met weinig hoop en zonder nog iets van de toekomst te verwachten.

Velen zijn bang voor de ouderdom. Zij beschouwen het als een soort ziekte waarmee beter elk contact kan worden vermeden: de ouderen gaan ons niets aan - denken zij - en het is gepast dat zij zich zo veel mogelijk op afstand houden, zelfs onder elkaar blijven in zorginstellingen, en dat wij ervoor waken ons met hun zaken te belasten. Het is de “wegwerpcultuur”, een mentaliteit die, het gevoel geeft anders te zijn dan de armen en de kwetsbaren in ons midden en gescheiden van hen en hun zorgen. De schrift ziet deze dingen anders. Een lang leven - zo leert de Schrift – vormt een zegen. Ouderen zijn geen outcasts om op afstand te houden, maar levende tekens van de goedheid van God, die het leven in overvloed schenkt. Gezegend is het huis waar een ouder mens woont, gezegend is de familie die ouderen eert.

De ouderdom is in feite een levensfase die niet gemakkelijk te begrijpen is, ook niet voor ons die het al meemaken. Ook al komt de ouderdom na een lange weg, niemand heeft ons erop voorbereid om hem onder ogen te zien. Hij lijkt ons als het ware te overvallen. De meer ontwikkelde samenlevingen geven veel uit voor deze leeftijdscategorie, maar helpen niet om hem te interpreteren: zij bieden gezondheidsplannen, maar geen projecten om de ouderdom zinvol te beleven.¹ Daarom is het moeilijk om naar de toekomst te kijken en te onderscheiden welke weg moet worden gegaan. Enerzijds zijn wij geneigd de ouderdom te bezweren door rimpels te verbergen en te doen alsof wij altijd jong zijn, anderzijds lijkt het of men niets anders kan doen dan ontgoocheld verder te leven, erin berustend dat wij geen vruchten meer kunnen voortbrengen.

¹ *Catechese over de ouderdom - 1. De genade van de tijd en het verbond van de leeftijden* (23 februari 2022).

Pensionering en kinderen die intussen zelfstandig zijn, betekent dat zaken die gewoonlijk tijd en energie kosten minder urgent zijn. Het bewustzijn dat de krachten afnemen, of het ontstaan van een ziekte kunnen onze zekerheden ondermijnen. De snelle ontwikkelingen in de wereld – en het snelle verstrijken van de tijd, dat wij met moeite bij kunnen houden – lijkt ons geen alternatief te laten dan te accepteren dat wij nutteloos zijn. Zo stijgt het gebed van de psalm naar de hemel: “Verwerp mij niet in mijn ouderdom, laat mij niet los, nu mijn krachten bezwijken” (Ps. 71, 9).

Maar dezelfde psalm – die mediteert over de tegenwoordigheid van de Heer in de verschillende fasen van het leven - nodigt ons uit om te blijven hopen. Wanneer de ouderdom en de grijze haren zijn gekomen, zal Hij ons nog leven geven en niet toelaten dat wij door het kwaad overweldigd worden. Wanneer wij op Hem vertrouwen, zullen wij de kracht ontvangen om hem nog steeds te prijzen (vgl. vv 14-20) en wij zullen ontdekken dat oud worden niet alleen een natuurlijke achteruitgang van het lichaam of een onvermijdelijk voorbijgaan van de tijd is, maar de gave van een lang leven. Oud worden is geen veroordeling, maar een zegen!

Daarom moeten wij goed voor onszelf zorgen en actief blijven op oudere leeftijd. Dat geldt ook vanuit een geestelijk standpunt: wij moeten ons innerlijk leven voeden door het regelmatig lezen van het Woord van God, het dagelijks gebed, een vertrouwde omgang met de sacramenten en de deelname aan de liturgie. In aanvulling op de relatie met God moeten wij de relaties met anderen gestalte geven. Allereerst met onze familie, onze kinderen en kleinkinderen, evenals de armen en lijdenden, die wij met concrete hulp en gebed nabij moeten zijn. Dit alles zal ons helpen om ons niet alleen buitenstaanders te voelen, ons niet te beperken tot van achter het raam toe te kijken. Als wij onze zintuigen zo verfijnen dat wij de aanwezigheid van de Heer herkennen,² zullen wij zijn als “groene olijfbomen in Gods huis” (vgl. Ps. 52, 10), zullen wij een zegen kunnen zijn voor onze naasten.

De ouderdom is geen nutteloze tijd waarin we de zeilen strijken, maar een seizoen waarin wij nog vruchten kunnen dragen: er is een nieuwe zending die ons wacht en ons uitnodigt om de blik op de toekomst te richten.

“De bijzondere gevoeligheid van ons, ouderen, voor de gedachten en de genegenheden die ons menselijk maken, zou opnieuw een roeping voor zeer velen moeten worden. En het zal een teken van liefde van de ouderen jegens de jongere generaties zijn”.³ Het is onze bijdrage aan de *revolutie van tederheid*,⁴ een geestelijke en ontwapende revolutie, waarvan ik u, beminde grootouders en ouderen, uitnodig de hoofdrolspelers te worden.

De wereld beleeft een tijd van harde beproeving, eerst getekend door de onverwachte en razende storm van de pandemie, vervolgens door een oorlog die de vrede en de ontwikkeling op wereldwijd niveau treft. Het is niet toevallig dat de oorlog in Europa is teruggekeerd op een moment dat de generatie die hem in de afgelopen eeuw heeft meegemaakt, aan het verdwijnen is. En deze grote crises dreigen ons gevoelloos te maken voor het feit dat er andere “epidemieën” en andere

² *Catechese over de ouderdom. 5. De trouw aan het bezoeken van God voor de komende generatie* (30 maart 2022).

³ *Catechese over de ouderdom - 3. De ouderdom, bron voor een onbezorgde jeugd* (16 maart 2022).

⁴ *Catechese over de heilige Jozef - 8. De heilige Jozef, vader in tederheid* (19 januari 2022).

wijdverspreide vormen van geweld zijn die de menselijke familie en ons gemeenschappelijk huis bedreigen.

Ten overstaan van dit alles hebben wij behoefte aan een diepgaande verandering, een bekering die de harten ontwapent door het voor ieder mogelijk te maken in de ander een broeder of zuster te herkennen. En wij, grootouders en ouderen, hebben een grote verantwoordelijkheid: om de vrouwen en mannen van onze tijd te leren naar de ander te kijken met dezelfde begripvolle en tedere blik als die waarmee wij naar onze kleinkinderen kijken. Wij zijn gegroeid in menselijkheid door het zorgen voor de naaste en vandaag kunnen wij leermeesters van vreedzaam leven zijn met aandacht voor de zwaksten. Onze menselijkheid kan misschien worden aangezien voor zwakheid of gelatenheid, maar de zachtmoedigen, niet de geweldenaars, zullen de aarde erven (vgl. Mat. 5, 5).

Een van de vruchten die wij mogen voortbrengen, is die van het beschermen van de wereld. “Wij hebben allen bij onze grootouders, die ons in hun armen hebben gehouden, op schoot gezeten”,⁵ maar vandaag is het tijd om - met concrete hulp of ook alleen met gebed - behalve onze eigen kleinkinderen de zeer vele angstige kleinkinderen op schoot te houden, kleinkinderen die wij niet hebben ontmoet en die op de vlucht zijn voor de oorlog of hieronder lijden. Laten wij in ons hart - zoals de heilige Jozef, die een tedere en zorgzame vader was, de kleinen van Oekraïne, Afghanistan, Zuid-Soedan beschermen.

Velen van ons hebben een wijs en nederig bewustzijn doen rijpen waaraan de wereld zo'n behoefte heeft: wij zijn niet alleen gered en geluk is een brood dat wij samen breken. Laten wij hiervan getuigen tegenover hen die de illusie hebben succes te vinden in persoonlijke verwezenlijking en strijd. Allen, ook de zwaksten, kunnen dit doen. Het feit dat wij accepteren dat anderen voor ons zorgen - vaak door mensen die uit andere landen komen – vormt een manier om te zeggen dat samenleven in vrede niet alleen mogelijk is, maar noodzakelijk.

Beminde grootouders en ouderen, wij zijn in deze wereld geroepen om bewerkers van de *revolutie van de tederheid* te zijn. Laten wij dat doen door steeds meer en steeds beter het kostbaarste instrument te leren gebruiken dat wij hebben en dat het best past bij onze leeftijd: het gebed. “Laat ons dichters van het gebed worden: laten wij er de smaak van te pakken krijgen onze eigen woorden te zoeken, laten wij de gebeden die het Woord van God ons leert, opnieuw eigen maken”.⁶ Ons vertrouwvol gebed kan veel doen. Zij kan de kreet van pijn van wie lijdt, begeleiden, en kan ertoe bijdragen de harten te veranderen. Wij kunnen “het permanente “koor” zijn “van een groot geestelijk heiligdom waar de smeekbede en de lofzang de gemeenschap die werkt en strijdt in het concrete leven” ondersteunen.”⁷

Zo vormt de Werelddag van de grootouders en de ouderen een gelegenheid om nog eens met vreugde te zeggen dat de Kerk feest wil vieren samen met hen die de Heer - zoals de Bijbel zegt - “der dagen zat heeft gemaakt”. Laten wij dit samen vieren! Ik nodig u uit om deze dag in uw parochies en gemeenschappen bekend te maken; de meest eenzame ouderen op te gaan zoeken, thuis of in de tehuizen waar zij wonen.

⁵ Homilie in de mis voor de eerste Werelddag van de Grootouders en de Ouderen (25 juli 2021).

⁶ Catechese over het gezin - 7. De grootouders (11 maart 2015),

⁷ *Ibid.*

Laten wij ervoor zorgen dat deze dag niemand zich eenzaam voelt. Een bezoeker verwachten, kan het perspectief van de dagen veranderen als wij denken niets te hebben om naar uit te zien. Uit een eerste ontmoeting kan een nieuwe vriendschap ontstaan. Het bezoeken van eenzame ouderen is een werk van barmhartigheid van onze tijd!

Laten wij aan Onze-Lieve-Vrouw, de Moeder van de Tederheid, vragen van ons allen bewerkers van de *revolutie van tederheid* te maken om samen de wereld te bevrijden van de schaduw van de eenzaamheid en de demon van de oorlog.

Moge tot u allen en uw dierbaren mijn zegen komen met de verzekering van mijn liefdevolle nabijheid. En vergeet alstublieft niet voor mij te bidden!

Rome, Sint Jan van Lateranen, 3 mei, feest van de heilige apostelen Filippus en Jacobus.

FRANCISCUS

Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers

Eindredactie: A. Kruse, MA

Copyright: Liberia Editrice Vaticana/SRKK